

El guany pressupostari de la independència

Albert Carreras

@AlbertCarreras3

Economista. Catedràtic d'Història i Institucions Econòmiques, Departament d'Economia i Empresa, Universitat Pompeu Fabra. Membre de l'Institut d'Estudis Catalans. Secretari d'Economia i Finances (2011-2013) i secretari general (2013-2016), Departament d'Economia i Coneixement, Generalitat de Catalunya.

David Ros Serra

@EconomRosDavid

Economista.

Membre de la Comissió d'Economia Catalana del Col·legi d'Economistes.

Interventor d'Administració local (Ajuntament de Sabadell) i tresorer (Ajuntament de Sant Cugat del Vallès).

Empresari especialitzat en el desenvolupament de programari de comptabilitat i gestió tributària d'ajuntaments, diputacions i autonòmic.

Professor de diferents màsters d'Administració pública en matèria pressupostària i comptabilitat pública.

A molta gent la preocupa què passaria amb les finances de la Generalitat una vegada assolida la independència de Catalunya. Hi hauria recursos per finançar totes les despeses de la Generalitat després de la independència? Sobretot es pregunten si es podrien finançar les noves competències que hauria d'assumir com a estat, com ara la Seguretat Social, una de les més importants. Si amb la independència hi ha un guany fiscal, a què es podria destinar? Es podria incrementar el nivell de serveis públics que tenen actualment els catalans?

En aquests darrers anys hi ha hagut diversos esforços, realitzats per acadèmics i experts que han avaluat i quantificat les respostes a les qüestions anteriors.

“*El guany fiscal d'un escenari d'independència en circumstàncies econòmiques normals acaba sent el que es calcula com a dèficit fiscal; 16.570 milions d'euros, el 8,4 per cent del PIB.*”

En una Catalunya independent, el pressupost de la Generalitat canviaria substancialment pel fet de recaptar i ingressar tots els impostos i cotitzacions socials generats a Catalunya i haver d'assumir noves competències de despesa, entre les quals, la més important quantitativament seria la Seguretat Social. En tots els escenaris considerats, s'arriba sempre a unes conclusions similars.

En primer lloc, l'Administració d'una Catalunya independent podria realitzar totes les despeses que actualment realitza l'Estat espanyol.

En segon lloc, el guany fiscal d'un escenari d'independència en circumstàncies econòmiques normals acaba sent el que es calcula com a dèficit fiscal. La hipòtesi de la incidència de la càrrega del benefici no és l'adequada atès que assumeix que la despesa de capitalitat seguiria efectuant-se a Madrid. El que correspon és aplicar la hipòtesi del flux monetari, que mesura els ingressos on es recaptin i la despesa on s'efectua. Això clarifica molt millor l'import de les activitats que desenvolupa l'Estat per compte de Catalunya i que passarien a realitzar-se a Catalunya en el cas d'una Catalunya independent, amb les lògiques conseqüències d'increment de l'ocupació, l'activitat econòmica en general i la inversió, en particular.

La darrera balança fiscal calculada, per a l'any 2014, estima que el dèficit fiscal segons l'aproximació del flux monetari pujaria a 16.570 milions d'euros, el 8,4 per cent del PIB català d'aquell any. D'aquest, gairebé cinc mil milions, concretament 4.980, són la diferència amb la incidència de la càrrega del benefici, el que representa una estimació raonable dels beneficis obtinguts per Catalunya per despeses estatals realitzades fora de Catalunya (principalment a Madrid, però també a l'exterior, o a d'altres parts de l'Estat espanyol). En la hipòtesi d'independència aquestes despeses es farien a Catalunya o a l'exterior, però segons els interessos de Catalunya i en benefici de Catalunya. La resta fins a 16.570 milions, serien recursos que actualment surten de Catalunya i no tornen sota cap concepte. En conseqüència, la independència permetria recuperar-los.

Cal fer, però, dues observacions. La primera és que el cicle econòmic condiona la disponibilitat d'aquest dèficit fiscal. Precisament la “neutralització” de la balança fiscal resol la diferència entre els anys de bonança econòmica, quan es generen superàvits fiscals i els de crisi quan es generen dèficits. En els anys de superàvit els recursos realment disponibles superen els mesurats pel dèficit fiscal. En els anys de dèficit els recursos realment disponibles són inferiors als mesurats pel dèficit fiscal. La possibilitat d'endeutament públic és el que suavitzava en el temps aquestes diferències. Des d'aquest punt de vista, actualment estem en una situació on el dèficit de les administracions públiques és modest (està dintre dels límits fixats al Pacte d'Estabilitat i Creixement de la zona euro), i la disparitat entre dèficit fiscal “neutralitzat” i “observat” és petita. No ens ha d'estranyar que el Ministeri d'Hisenda estigui menys motivat a donar dades sobre balances fiscals i que s'acumulin els retards en informar de la territorialització de la despesa.

La segona observació és que una part important de la despesa és el pagament d'interessos, i la part que correspondria a Catalunya del deute de l'Estat espanyol és un afer altament discutible. Pot variar entre zero, atès que l'Estat espanyol no s'ha hagut d'endeutar mai per necessitats catalanes, i el percentatge de la població catalana sobre l'espanyola, aplicat sobre el deute del

“*La independència comportaria un guany fiscal important en el pressupost de la Generalitat, que podria contribuir a augmentar el benestar de la ciutadania catalana. Alhora, s'ha de tenir en compte el benefici que tindria Catalunya pel fet de poder dissenyar les seves pròpies polítiques econòmiques i adequar-les a les necessitats del territori, ja que les decisions que ha pres històricament el Govern espanyol no han respost a les necessitats de la societat catalana, sinó ben al contrari.*”

Regne d'Espanya. Són xifres ben diferents, per un import que pot ser, amb l'actual estructura dels tipus d'interès, d'uns cinc mil milions d'euros, però que pot variar en funció dels tipus d'interès.

Com és lògic, el Govern de la Generalitat podria utilitzar lliurement el saldo que resultés, en funció de les polítiques que volgués implementar. Per exemple, es podria utilitzar per a alguna o algunes d'aquestes finalitats: a) reduir els impostos de la Generalitat; b) incrementar les despeses destinades al benestar de les persones; c) fer les inversions en infraestructures i incrementar les despeses que permetin un creixement sostingut i sostenible; d) incrementar les despeses en Seguretat Social (millorar les pensions o crear un fons de reserva per finançar-les en èpoques de crisi); e) amortitzar el deute de la Generalitat.

La independència comportaria un guany fiscal important en el pressupost de la Generalitat, que podria contribuir a augmentar el benestar de la ciutadania catalana. Alhora, s'ha de tenir en compte el benefici que tindria Catalunya pel fet de poder dissenyar les seves pròpies polítiques econòmiques i adequar-les a les necessitats del territori, ja que les decisions que ha pres històricament el Govern espanyol no han respost a les necessitats de la societat catalana, sinó ben al contrari.